

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2021-1272

22.12.2021

If Skadeforsikring NUF

Retts hjelp

Er kravet bestridt? – unntak for tvist om offentlig forvaltningsvedtak – sikredes opplysningsplikt – fal. § 8-1 første ledd.

Sikrede sendte søknad om unntak for renovasjonsavgift til kommunen. Kommunen videresendte søknaden til kommunens interkommunale miljø- og avfallsselskap (IKS). Sikrede klaget på kommunens håndtering av saken til Fylkesmannen og Sivilombudet. Disse klagen ble avslått under henvisning til at det først må fattes et vedtak på grunnnivå. Sikrede søkte dekning under rettshjelpsforsikringen for å forfølge kravet juridisk. Selskapet avsto sikredes krav da dekning av tvist om offentlig forvaltningsvedtak var unntatt dekning. Sikrede var uenig og mente at det ikke forelå et vedtak å påklage fordi IKS ikke har myndighet til å fatte vedtak. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde oppfylt opplysningsplikten i fal. § 8-1 første ledd ved at kommunikasjon med IKS etter at søknaden ble behandlet ikke var fremlagt, og at sikrede derfor ikke hadde krav på rettshjelpsdekning.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning under rettshjelpsforsikringen.

Sikredes forsikring har følgende vilkår i pkt. 1.4:

Forsikringen dekker utgifter – saksomkostninger – ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstoloven par. 1.

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist.

Vilkårenes pkt. 1.5.3 har unntak for tvist:

- Som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.

Sikrede sendte en søknad til kommunen om unntak fra avfallsgebyret i 2018. Den 4.12.18 orienterte kommunen om at sikredes søknad var sendt videre fra kommunens interkommunale miljø- og avfallsselskap (heretter IKS), da dette har ansvaret for eierkommunenes forvaltnings- og arbeidsoppgaver innen avfallshåndtering.

I brev fra kommunen datert 23.1.19 opplyser kommunen om hjemmelsgrunnlaget for delegeringen. Kommunen viser også til at:

Det er ikke opp til den enkelte abonnent å bestille avfallshenting, og den enkelte abonnent vert heller ikke fritaken for gebyr selv om ein ikke leverer avfallet som anvist av kommunen og kommunen sitt renovasjonsselskap.

I klagen til Finansklagenemnda har sikrede opplyst om at han klaget til Fylkesmannen, på at kommunen ikke ville saksbehandle søknaden om fritak fra renovasjonsgebyret. I brev datert

22.10.19 orienterte Fylkesmannen om at de ikke var rett klageinstans. Klagen ble sendt videre til kommunen.

Den 26.5.20 besvarte kommunen sikredes forespørsler. Videre opplyste de om at:

Etter Renovasjon- og slamforskrift for S. IKS § 21 skal klage behandlas av S. IKS sitt klageorgan. Klaga vart derfor oversendt S. IKS for vidare handsaming. Kopi av dette vart også sendt Dykk.

S. IKS har bed Advokatfirma T. om å vurdere saka. Advokatfirma T. har vurdert saka og sent Dykk eit brev der saka Dykkar blir gjennomgått. I dette brevet blir De også informert om vidare saksgang. Dersom De fortsatt meiner det ikkje er grunnlag for å krevje inn avfallsgebyr for gnr. X bnr. \ Y, blir du bedd om å sende grunngjeven søknad til S. IKS. Klagen vil da bli lagt fram for S. IKS sitt klageorgan.

I tråd med Renovasjons- og slamforskrift for S. IKS, handsama av H. kommynestyre 15.12.2016, vurderer H. kommyne at klagen er handsama.

Sikrede tok 10.3.21 kontakt med selskapet om muligheten for dekning av utgifter til rettshjelp. Sikrede opplyste om at motpart var kommunen, og at tvisten gjaldt to forhold:

- 1) Kven som er klageinstans for tilbudet til renovasjon
- 2) Om renovasjonsgebyr kan påleggjast utan at denne tjenesta representerer same tilbod som for kundar som bur geografisk meir sentralt i kommunen.

Selskapet ba om mer informasjon om tvisten den 19.3.21. Sikrede viste 22.3.21 til at kommunen hadde fattet et forvaltningsvedtak om renovasjonsavgift. Sikrede informerte videre om at vedtaket innebar at han måtte tømme søppel 1,5 km unna tomtegrensen, mens andre innbyggere i kommunen hadde tømmedunker plassert ved tomtegrensen til sin eiendom. Sikrede mente at dette ikke var likeverdig eller akseptabel behandling av kommunen. Sikrede ønsket å forfølge forvaltningsvedtaket om renovasjonsavgift. Vedlagt var svarbrevene fra kommunen og Fylkesmannen.

Selskapet avsto sikredes krav på dekning den 24.3.21. Selskapet siterte vilkårenes pkt. 1.5.3 hvor det var gjort unntak for tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. I det etterfølgende tidsrommet var det flere henvendelser mellom sikrede og selskapet vedrørende om administrative klagemuligheter var fullt utnyttet, og hvem som var rett klageorgan. Den 19.4.21 ba selskapet om å få oversendt all korrespondanse med S. IKS. Selskapet viste til fal. § 8-1, som grunnlag for kravet.

Saken ble klaget inn til Finansklagenemnda den 3.6.21.

Sikrede krever dekning under rettshjelpsforsikringen og anfører at det ikke er selskapets rolle å ta stilling til substansielle juridiske problemstillinger, for eksempel om kommunen kan delegere forvaltningsmyndighet til IKS. Sikrede mener derfor han ikke trenger å oversende all korrespondanse med IKS i saken. Videre mener han at fal. § 8-1 bare er relevant "ved oppgjør" og derfor bare aktuell for å sikre at utbetalt beløp samsvarer med det beløp forsikringen skal dekke.

Sikrede anfører at tvisten gjelder to forhold. 1) Hvem han skal søke om fritak fra renovasjonsgebyr fra, og hvem som kan behandle hans søknad. 2) Om renovasjonsgebyret kan pålegges uten at denne tjenesten representerer samme tilbud som for kunder som bor geografisk mer sentralt i kommunen. Sikrede mener at han har krav på dekning som følge av at kommunen og fylkesmannen nekter å behandle saken. Sikrede mener at IKS ikke har kompetanse til å besvare klagen, da det er kommunen som har fattet enkeltvedtaket om renovasjonsavgift, og IKS ikke oppfyller vilkårene for en særskilt klagenemnd, jf. fvl. § 28 andre setning. Om IKS skulle være rett behandler av søknaden om fritak for renovasjonsavgift, mener sikrede at det er kommunens plikt å videresende den mottatte søknaden til IKS, jf. fvl. § 17 første ledd. Sikrede anfører at fragmenteringen av ansvar og saksbehandlingsrolle som har oppstått mellom kommunen, IKS og

eventuelt statsforvalter, ikke må få den konsekvens at rettshjelpsdekningen for rettslig prøving av enkeltvedtak blir nektet.

Selskapet avviser ansvar og viser til unntak for dekning av tvist som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Dersom tvisten ender med at det blir tatt ut søksmål, dekkes utgiftene til juridisk bistand i forbindelse med søksmålet dersom den administrative klagemuligheten er fullt utnyttet. Det er altså slik at sikrede må bruke de klagemuligheter som er i det offentlige forvaltningssystemet før forsikringen kan komme inn og dekke utgifter til juridisk bistand ved søksmål. For at selskapet skal kunne ta stilling til om vilkåret er oppfylt, må sikrede dokumentere at den administrative klagemuligheten er uttømt. Da kommunen har henvist sikrede til IKS, og sikrede ikke har oversendt denne korrespondansen, har selskapet ikke kunnet ta stilling til dette.

Selskapet anfører at sikredes forståelse av fal. § 8-1 er feil. Sikredes opplysnings- og informasjonsplikt gjelder for hele erstatningsoppgjøret. Det vil si både opplysninger/dokumentasjon som selskapet trenger for å vurdere om skaden/tvisten er dekket under forsikringen, og for å beregne hva som skal utbetales.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om selskapet er ansvarlig for utgifter til rettshjelp.

Sikredes rettshjelpsforsikring dekker "utgifter – saksomkostninger – ved tvist oppstått i forsikringstiden, og hvor tvisten hører inn under de alminnelige domstoler, jf. Domstoloven par. 1." Begrepet tvist er definert slik:

Med tvist forstås at et krav er fremsatt og bestridt, helt eller delvis. Vedvarende taushet hos motpart vil kunne anses som tvist.

I henhold til ordlyden har sikrede krav på dekning dersom det foreligger en "tvist". Tvist er i avtalen definert som at "et krav er fremsatt og bestridt". I klagen har sikrede vist til at søknaden gjelder to forhold; 1) Hvem han skal søke om fritak fra renovasjonsgebyr fra, og hvem som kan behandle denne søknaden og 2) Om renovasjonsgebyret kan pålegges uten at denne tjenesten representerer samme tilbud som for kunder som bor geografisk mer sentralt i kommunen. Dette er generelle forvaltningsrettslige problemstillinger, og ikke et krav fra sikrede mot en kommunal aktør som er bestridt av den aktuelle aktøren.

Sikrede har imidlertid forklart at han har sendt en søknad til kommunen om unntak fra avfallsgebyret. Dette utgjør et "krav". Spørsmålet er da om kravet er "bestridt". Slik nemnda forstår saken, ble søknaden om unntak for avfallsgebyr fremlagt for IKS, som har fått ansvaret for eierkommunenes oppgaver for avfallshåndtering. Kommunikasjonen med IKS er imidlertid ikke fremlagt for hverken selskapet eller nemnda. Nemnda kan derfor ikke se at sikrede har dokumentert at hans krav er bestridt.

Sikrede mener at han ikke plikter å oversende kommunikasjonen med IKS da det er kommunen som fatter vedtak om avfallsgebyr, og at fal. § 8-1 ikke kommer til anvendelse fordi den kun gjelder erstatningsoppgjøret. Sikrede har imidlertid bevisbyrden for at han har et krav som er omfattet av forsikringen. Hvis han ikke kan dokumentere at kravet er bestridt, har han heller ikke dokumentert noe krav. Det er derfor unødvendig å trekke inn fal. § 8-1 her, men nemnda mener uansett at § 8-1 også må gjelde informasjon som er nødvendig for at selskapet overhodet skal kunne foreta et oppgjør, nemlig informasjon som dokumenterer at vilkårene for erstatning er til stede.

Sikredes forsikring har for øvrig også unntak for utgifter ved tvist:

- Som gjelder offentlig forvaltningsvedtak. Likevel dekkes utgifter ved søksmål når den administrative klagemulighet er fullt utnyttet. I tilknytning til søksmål er enhver utgift pådratt under forvaltningsbehandlingen unntatt fra dekning.

Avtalen fastsetter at tvist om "offentlig forvaltningsvedtak" er unntatt dekning. Et avslag på søknaden om unntak for avfallsgebyr, er et "offentlig forvaltningsvedtak". For at sikrede skal ha krav på dekning av utgifter til denne tvisten, må "den administrative klagemulighet" være fullt utnyttet. I dette ligger at sikrede må ha uttømt sine offentlige klagemuligheter for å ha krav på dekning. Når sikrede ikke har fremlagt kommunikasjonen med IKS etter at søknaden ble behandlet av denne, er det heller ikke dokumentert at sikrede har uttømt sine offentlige klagemuligheter. I henhold til fal. § 8-1 har sikrede en plikt til å gi den nødvendige informasjonen for at selskapet skal kunne ta stilling til sitt erstatningsansvar, og eventuell manglende oppfyllelse av dette går utover sikrede selv.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Selskapet gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Trine Vøien (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).